

دانشکده
قالب نگارش طرح درس ترمی
نیمسال اول ۹۹-۹۸

عنوان درس : تشریح سیستم قلب و عروق، تنفس و گوارش، (آناتومی)

مخاطبان: دانشجویان پزشکی ترم دوم

تعداد واحد: ۴/۲ واحد سهم استاد از واحد: تئوری: ۱/۸ واحد

عملی: ۸ واحد (۶ گروه ۱ واحدی)

ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: آزاد

زمان ارائه درس: سه شنبه ها ۱۰-۱۲ و چهارشنبه ها ۸-۱۰

مدرس: دکتر ایرج رشیدی پیش نیاز: مقدمات علوم

تشریحی

تعداد دانشجویان : ۹۲ نفر

هدف کلی دوره: دانشجو باید، ساختار آناتومیکی اجزای مختلف دستگاه قلب و عروق، دستگاه تنفس و دستگاه گوارش را یاد بگیرد.

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

۱- **جلسه اول:** آشنایی دانشجویان با کلیات استخوان بندی قفسه سینه و دنده ها و مهره های ستون مهره ای

۲- **جلسه دوم:** آشنایی دانشجویان با استخوان استرنوم، تقسیم بندی مفاصل، مفاصل قفسه سینه و نکات بالینی مربوط به استخوان بندی قفسه سینه و مفاصل آن

۳- **جلسه سوم:** آشنایی دانشجویان با عضلات جدار قفسه سینه شامل: عضلات تنفسی و مجاور و دیافراگم

۴- **جلسه چهارم:** آشنایی دانشجویان با عروق و اعصاب جدار قفسه سینه

۵- **جلسه پنجم:** آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی مדיاستینوم و ساختار قلب

۶- **جلسه ششم:** آشنایی دانشجویان با سیستم هدایتی قلب، پریکاردیوم، شبکه های قلبی، سینوس های پریکاردی و

آناتومی سطحی قلب و صدای دریچه های قلب

۷- جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با شریان های بدن

۸- جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با وریدهای بدن

۹- جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (بینی، حلق و حنجره)

۱۰- جلسه دهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (نای، برونکوس ها، ریه و پلورا)

۱۱- جلسه یازدهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه گوارش (حفره دهان، حلق و مری)

۱۲- جلسه دوازدهم: آشنایی دانشجویان با نواحی نه گانه شکمی، جدار شکم، عضلات و فاسیاهای جدار شکم، کانال اینگوینال

۱۳- جلسه سیزدهم: آشنایی دانشجویان با صفاق، فضاهای صفاقی و ناودان ها و بن بست های مهم بالینی

۱۴- جلسه چهاردهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی مری و معده

۱۵- جلسه پانزدهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی روده ی کوچک و روده ی بزرگ

۱۶- جلسه شانزدهم: آشنایی دانشجویان با آناتومی پانکراس، کبد، کیسه صفرا و طحال

۱۷- جلسه هفدهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه لنفای قفسه ی سینه و شکم

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: آشنایی دانشجویان با کلیات استخوان بندی قفسه سینه و دنده ها و مهره های ستون مهره ای

اهداف ویژه جلسه اول: آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی استخوان های بدن، قسمت های مختلف یک مهره تیپیک، تفاوت های آناتومیکی مهره های ناحیه ی گردن، سینه و کمر، ساختار آناتومیکی و تقسیم بندی دنده ها، نکات بالینی استخوان بندی قفسه ی سینه.

هدف کلی جلسه دوم: آشنایی دانشجویان با استخوان استرنوم، تقسیم بندی مفاصل، مفاصل قفسه سینه و نکات بالینی مربوط به استخوان بندی قفسه سینه و مفاصل آن

اهداف ویژه جلسه دوم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی استخوان استرنوم و نحوه ی اتصال دنده ها با استرنوم، کلیاتی مربوط به مفاصل بدن، انواع مفاصل در قفسه بندی سینه، نکات بالینی در ارتباط با دنده ها، فضاهای بین دنده ای، ستون مهره ها و مفاصل قفسه ی سینه.

هدف کلی جلسه سوم: آشنایی دانشجویان با عضلات جدار قفسه سینه شامل: عضلات تنفسی و مجاور و دیافراگم

اهداف ویژه جلسه سوم: آشنایی دانشجویان با صفحات بدن، فضاهاى بین دنده ای، عضلات تنفسی جدار قفسه ی سینه بویژه عضلات بین دنده ای، عضلات مجاور قفسه ی سینه، ساختار آناتومیکی دیافراگم، سوراخ های دیافراگم و عناصر عبوری از آنها، عمل عضلات تنفسی، فتق های مربوط به سوراخ های دیافراگم.

هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی دانشجویان با عروق و اعصاب جدار قفسه سینه

اهداف ویژه جلسه چهارم: آشنایی دانشجویان با شریان های تغذیه کننده جدار قفسه ی سینه شامل شریانهای آگزیلاری، سابکلارین، آئورتای سینه ای، سینه ای داخلی، اعصاب حرکتی عضلات جدار قفسه سینه و دیافراگم و اعصاب حسی جدار قفسه ی سینه، اعصاب بین دنده ای و عصب فرنیک، وریدهای آزیگوس و همی آزیگوس و مجرای سینه ای.

هدف کلی جلسه پنجم: آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی مדיاستینوم و ساختار قلب

اهداف ویژه جلسه پنجم: آشنایی دانشجویان با مדיاستنوم و تقسیم بندی آن، محتویات مדיاستینوم فوقانی و تحتانی، سطوح و کناره های قلب، عناصر فضای درونی دهلیز راست، بطن راست، دهلیز چپ و بطن چپ، ساختار دریچه های قلب، شاخه های شریان کورونری، وریدهای قلبی.

هدف کلی جلسه ششم: آشنایی دانشجویان با سیستم هدایتی قلب، پریکاردیوم، شبکه های قلبی، سینوس های پریکاردی و آناتومی سطحی قلب و صدای دریچه های قلب

اهداف ویژه جلسه ششم: آشنایی دانشجویان با گره های سینوسی دهلیزی و دهلیزی بطنی، لابه های پریکاردیوم قلب، شبکه های سطحی و عمقی قلب، سینوس های پریکاردی مایل و عرضی، آناتومی سطحی قلب، محل شنیدن صداهاى دریچه های قلب.

هدف کلی جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با شریان های بدن

اهداف ویژه جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی آئورت، شاخه های آئورت صعودی، شاخه های قوس آئورت، شاخه های آئورتای سینه ای، شاخه های آئورتای شکمی.

هدف کلی جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با وریدهای بدن

اهداف ویژه جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با وناکاوآسوپریور، وناکاوآینفریور، وریدهای اندام فوقانی و تحتانی، وریدهای سطحی اندامها، ورید پورتال

هدف کلی جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (بینی، حلق و حنجره)

اهداف ویژه جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی حفره ی بینی، تقسیمات حفره ی بینی، حلق و تقسیم بندی آن، عضلات حلق، ساختار آناتومیکی حنجره، غضروف های حنجره، عضلات حنجره، و عروق و اعصاب حفره ی بینی، حلق و حنجره،

هدف کلی جلسه دهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (نای، برونکوس ها، ریه و پلورا)

اهداف ویژه جلسه دهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی نای، برونکوسها، تفاوت برونکوس های راست و چپ، سطوح و کناره های ریه، عناصر سطح مדיاستینال ریه، اثر عناصر بر روی سطح مדיاستینال ریه راست و چپ، تفاوت های ریه راست و چپ، پلورا، عروق و اعصاب برونکوس ها ، نای و ریه، شبکه های ی ریوی.

هدف کلی جلسه یازدهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه گوارش (حفره دهان، حلق)

اهداف ویژه جلسه یازدهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی حفره ی دهان و تقسیم بندی آن، عضلات زبان، عصب حرکتی عضلات زبان، حلق، عروق و اعصاب حفره ی دهان .

هدف کلی جلسه دوازدهم: آشنایی دانشجویان با نواحی نه گانه شکمی، جدار شکم، عضلات و فاسیاهای جدار شکم، کانال اینگوینال

اهداف ویژه جلسه دوازدهم: آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی نواحی نه گانه شکمی، عضلات جدار قدامی شکم، فاسیاهای سطحی و عمقی جدار شکم، دیواره های کانال اینگوینال، محتویات کانال اینگوینال، عروق و اعصاب جدار شکم

هدف کلی جلسه سیزدهم: آشنایی دانشجویان با صفاق ، فضاهای صفاقی و ناودان ها و بن بست های مهم بالینی

اهداف ویژه جلسه سیزدهم: آشنایی دانشجویان با صفاق، گریتر ساک، لستر ساک، امنوم کوچک و بزرگ، فورامن وینسلو و دیواره های آن، مزانتر، مزوکولون عر ضی، رباط های صفاقی، بن بست های صفاقی، نکات بالینی، عروق و اعصاب صفاق.

هدف کلی جلسه چهاردهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی مری و معده

اهداف ویژه جلسه چهاردهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی مری، مجاورات آن، تقسیمات مری، تنگی های مری، عروق و اعصاب مری، ساختار آناتومیکی معده، مجاورات معده، تقسیمات معده، شریان های معده.

هدف کلی جلسه پانزدهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی روده ی کوچک و روده ی بزرگ

اهداف ویژه جلسه پانزدهم: آشنایی دانشجویان با تقسیمات روده ی کوچک، ساختار آناتومیک دئودنوم، ژژو نوم، ایلئوم، ارتباط دوازدهه با پانکراس و کیسه صفرا، مجاورات دوازدهه، ساختار و تقسیمات روده ی بزرگ، حالت های مختلف آپاندیس، مجاورات روده ی بزرگ، تنیا کولی، عروق و اعصاب روده ی کوچک و روده ی بزرگ.

هدف کلی جلسه شانزدهم: آشنایی دانشجویان با آناتومی پانکراس، کبد ، کیسه صفرا و طحال

اهداف ویژه جلسه شانزدهم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی پانکراس، قسمت های مختلف پانکراس، مجاورات پانکراس، سطوح کبد، ساختار H کبدی، اثر عناصر بر سطح احشایی کبد، کیسه صفرا، مجاری صفراوی و اسفنگرهای آن، سطوح و کناره های طحال و مجاورات آن، رباط های مرتبط با کبد و طحال، عروق و اعصاب .

هدف کلی جلسه هفدهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه لنفای قفسه ی سینه و شکم
اهداف ویژه جلسه هفدهم: آشنایی دانشجویان با سیستم لنفاوی بدن، مجرای سینه ای، مجرای لنفاوی راست، عروق لنفاوی قفسه سینه و شکم.

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۱- قسمت های مختلف یک مهره ی تیپیک را توضیح دهد. تفاوت های مهره های گردنی، سینه ای و کمری را بداند. قسمت های مختلف یک دنده را توضیح دهد و محل مفصل شدن دنده ها را به مهره ها بداند.
- ۱-۲- قسمت های مختلف استرنوم را توضیح دهد. زاویه لوییس را بشناسد و موارد استفاده ی آنرا در کلینیک بداند. محل تخلیه مایع پلورال را در فضای بین دنده ای بداند. حدود مهره ای عناصر مهم را از روی زاوئد خاری مهره ها رانشان دهد. محل تخلیه ی مایع مغزی نخاعی را از نمای پشتی بیمار نشان دهد.
- ۱-۳- عضلات تنفسی بخصوص عضلات بین دنده ای را توضیح بدهد. قسمت های مختلف دیافراگم و اتصالات آنرا توضیح دهد. عملکرد عضلات تنفسی را بلد باشد. سوراخهای دیافراگم و عناصر عبوری از آنرا بشناسد. انواع فتق ها را بشناسد.
- ۱-۴- منشا شریانهای جدار توراکس را توضیح دهد. شاخه های مختلف شریان توراسیک داخلی را بداند. اعصاب بین دنده ای را توضیح دهد. ریشه ها، مسیر و نواحی تغذیه کننده بوسیله عصب فرنیک را بشناسد. مسیر وریدهای آزیگوس و همی آزیگوس را توضیح دهد.
- ۱-۵- مدیاستتینوم و تقسیمات آنرا توضیح دهد. محتوای مدیاستینوم فوقانی، خلفی، میانی و قدامی را بشناسد. سطوح و ناره های قلب را بلد باشد. عناصر درونی دهلیز راست را بلد باشد. دریچه های دهلیزی بطنی و دریچه های سینی را توضیح دهد. شریانهای کورونری راست و چپ و شاخه های آنرا شرح دهد.
- ۱-۶- موقعیت و عملکرد گره های سینوسی دهلیزی و دهلیزی بطنی را توضیح دهد. لایه های پریکاردیوم را بشناسد. آناتومی سطحی قلب را بلد باشد. محل شنیدن صداهای دریچه های قلب را از روی قفسه ی سینه نشان دهد.
- ۱-۷- آئورت و انشعابات آنرا توضیح دهد. شاخه های قوس آئورت را بلد باشد. شریانهای تغذیه کننده اندام فوقانی را بشناسد. شاخه های آئورتای توراسیک را نا ببرد. شاخه های آئورتای شکمی و محل تغذیه هر یک را بلد باشد. شریانهای اندام تحتانی را نام ببرد.
- ۱-۸- وریدهای سوپریور وناکاو و اینفریور وناکاو و شاخه های تشکیل دهنده ی آنرا توضیح دهد. وریدای سطحی اندام ها را بشناسد. ورید پورتال را شرح دهد.
- ۱-۹- تقسیم بندی دستگاه تنفس را بلد باشد. قسمت های مختلف حفره ی بینی را توضیح دهد. ساختار حنجره را بیان کرده ، غضروف ها، عضلات و عرق و اعصاب حنجره را توضیح دهد.
- ۱-۱۰- موقعیت، طول و ابعاد نای را بلد باشد. تفاوت های برونکوس های راست و چپ را شرح دهد. سطوح و کناره های ریه را بداند. عناصری که بر روی سطح مدیاستینال ریه راست و چپ اثر میگذارند را بداند. تفاوت های ریه

راست و چپ را بلد باشد. پلورا را توضیح دهد و حد تحتانی ریه و پلورا را بشناسد.

۱-۱۱- تقسیم بندی حفره دهان را شرح دهد. عضلات زبان را بشناسد و عمل هر یک را توضیح دهد. حلق بینی ، حلق دهانی، حلق حنجره ای را بشناسد.

۱-۱۲- نواحی نه گانه شکمی را بشناسد. عضلات مایل و عرضی و رتوس ابدومینیس شکم را بشناسد. فاسیاهای سطحی و عمقی شکم را توضیح دهد. دیواره های کانال اینگوئینال را بلد باشد. محتویات کانال اینگوینال را نام ببرد.

۱-۱۳- صفاق را بطور کامل توضیح داده و ساختار امتوم بزرگ کوچک و لسر ساک و گریتر ساک را بلد باشد. مزوهای صفاق را بشناسد. عناصر داخل صفاقی و خلف صفاقی را نام ببرد. مزانتر و مزوکولون عرضی را توضیح دهد. بن بست های صفاقی را نام ببرد.

۱-۱۴- مشخصات مری را توضیح دهد. تنگی های مری و فاصله ی این تنگی ها تا دندان های پیشین را بلد باشد. عروق تغذیه ننده ی مری را نام ببرد. قسمت های معده را نام ببرد. مجاورات مری و معده را بلد باشد. شریان های تغذیه کننده ی مری و معده را نام ببرد.

۱-۱۵- قسمت های روده ی کوچک، دئودنوم ، ژژونوم و ایلئوم را بشناسد. ارتباط دئودنوم با مجاری پانکراسی و صفراوی را بلد باشد. مزانتر و تفاوت های آن در ژژونوم و ایلئوم را بلد باشد. قسمت های روده بزرگ را توضیح دهد. موقعیت های مختلف آپاندیس را بلد باشد. موقعیت آپاندیس را بر روی شکم بیمار بتواند نشان دهد. عروق تغذیه کننده ی روده ی بزرگ را نام ببرد.

۱-۱۶- قسمت های مختلف پانکراس را توضیح دهد. مجاورات پانکراس را بلد باشد. سطوح بد را نام ببرد. اثر عناصر بر روی سطح احشایی کبد را بلد بشناسد. ارتباط کیسه صفرا با کبد و قسمت دوم دئودنوم بلد باشد. سطوح طحال را بلد باشد و مجاورات سطح احشایی طحال را شرح دهد. عروق و اعصاب کبد ، پانکراس ، کیسه صفرا و طحال را بلد باشد.

۱-۱۷- کلیات سیستم لنفاوی بدن را توضیح دهد. مسیر مجرای سینه ای و مجرای لنفاوی راست را شرح دهد. گره های لنفاوی قفسه سینه و شکم را بشناسد.

منابع:

آناتومی گری برای دانشجویان (آناتومی تنه و آناتومی سروگردن)
استخوان شناسی دکتر بهرام الهی

روش تدریس:

تدریس به شیوه ارائه سخنرانی توسط استاد همراه لپرسش و پاسخ از دانشجویان و مشارکت دانشجویان در تکرار

مطالب مهم پس از تدریس استاد در همان جلسه و جلسات بعد.

وسایل آموزشی: استفاده از انیمیشن و فیلم آموزشی با پاورپوینت، ویدیو پروژکتور و وایت بورد.

سنجش و ارزشیابی آزمون

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	تشریحی جواب کوتاه	۲۵ درصد	هر جلسه در کلاس عملی	////////////////////
میان ترم	چندگزینه ای	۲۵ درصد	بین ترم	////////////////////
آزمون پایان ترم	چندگزینه ای	۵۰ درصد	آخر ترم	////////////////////

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

حضور فعال دانشجویان در کلاس، مطالعه مطالب درسی هر جلسه پس از تدریس و آمادگی جهت پرسش های کلاسی

جدول زمانبندی درس تشریح سیستم های قلب و عروق، تنفس و گوارش آناتومی)

روز و ساعت جلسه : سه شنبه ها ۱۰-۱۲ و چهارشنبه ها ۸-۱۰

اساتاد	موضوع تدریس	تاریخ	ردیف
دکتر رشیدی	استخوان بندی قفسه سینه (دنده ها و مهره ها)	۹۸/۶/۲۶	۱
دکتر رشیدی	استخوان بندی قفسه سینه (استرنوم، مفاصل، نکات بالینی)	۹۸/۶/۲۷	۲
دکتر رشیدی	عضلات جدار قفسه سینه (عضلات تنفسی و مجاور، دیافراگم)	۹۸/۷/۲	۳
دکتر رشیدی	عروق و اعصاب جدار قفسه سینه	۹۸/۷/۳	۴
دکتر رشیدی	مدیاستینوم، قلب (ساختار خارجی و فضای درونی حفرات قلب)	۹۸/۷/۹	۵
دکتر رشیدی	قلب (سیستم هدایتی قلب، پریکاردیوم، آناتومی سطحی و صدای دریچه ها)	۹۸/۷/۱۰	۶
دکتر رشیدی	دستگاه گردش خون (شریانهای بدن)	۹۸/۷/۱۶	۷
دکتر رشیدی	دستگاه گردش خون (وریدهای بدن)	۹۸/۷/۱۷	۸
دکتر رشیدی	دستگاه تنفس (بینی، حلق و حنجره)، عروق و اعصاب	۹۸/۷/۲۳	۹
دکتر رشیدی	دستگاه تنفس (نای، برونکوس ها، ریه و پلورا)، عروق و اعصاب	۹۸/۷/۲۴	۱۰
دکتر رشیدی	دستگاه گوارش (حفره دهان، حلق و مری)، عروق و اعصاب	۹۸/۷/۳۰	۱۱
دکتر رشیدی	نواحی نه گانه شکمی، عضلات جدار شکم، فاسیاهای شکم، کانال اینگوینال	۹۸/۸/۱	۱۲
دکتر رشیدی	صفاق (فضاهای صفاقی، ناودان ها و بن بست های مهم بالینی)	۹۸/۸/۸	۱۳
دکتر رشیدی	معدده، روده کوچک و روده بزرگ (ساختار، عروق و اعصاب)	۹۸/۸/۱۴	۱۴
دکتر رشیدی	پانکراس، کبد، کیسه صفرا وطحال (ساختار، عروق و اعصاب)	۹۸/۸/۲۱	۱۵

برنامه عملیاتی مربوط به واحد برنامه ریزی آموزشی

S₁₂ اهداف کوتاه مدت:

- انتصاب مسئول ثلثت با حکم استخدامی برای مرکز مهارت بالینی با اهداف ایجاد انگیزه و حفظ ثبات در مسئول مرکز از طرف معاونت آموزشی دانشگاه (یک ماه)
- مشخص شدن منابع تامین بودجه مورد نیاز مرکز مهارت های بالینی و منابع تامین تجهیزات مورد نیاز مرکز (معرفی منبع ثابت) ۳-۴ ماه

مشخص شدن منابع تامین بودجه مرکز مهارت‌های بالینی

اهداف دراز مدت و برنامه عملیاتی:

- تغییر محل مرکز مهارت بالینی از محل فعلی به علت کم بودن فضای فیزیکی فعلی (یکسال)
- تامین حداقل پرسنل پرستاری و خدمات مورد نیاز مرکز که نیروی طرحی و گذرا نبوده و نیروی علاقمند و ثابت باشند (یکسال)
- آموزش سمیولاتورهای حرفه ای و تامین و اخ تصاص مبلغ ثابت جهت عقد قرارداد یا سمیولاتورها برای آموزش دانشجویان و استفاده در امتحانات OSCE (یکسال)
- اختصاص چارت سازمانی به مرکز مهارت بالینی (یکسال)
- اختصاص بودجه خاص برای مرکز مهارت‌های بالینی در هر سال مالی (۳-۴ ماه)

S16 افزایش توانمندی هیات علمی جهت تدوین طرح درس و طرح دوره:

- هدف: ۱- ارائه طرح درس توسط کلیه اساتید در درجه اول بالینی و علوم پایه (حداقل یکسال)
- ۲- ارائه طرح دوره توسط مدیرگروه یا نماینده گروه‌های پایه یا بالینی با شرط تایید اکثریت اعضای گروه مربوطه (۸-۱۲ ماه)

برنامه عملیاتی:

- گذاشتن کارگله‌های متعدد نحوه تدوین طرح درس و طرح دوره با استفاده از اساتیدتوانمند سطح کشور
- کارشناسی علمی طرح درس و طرح دوره های تدوین شده و دادن فیدبک به صاحبان طرح جهت رفع مشکلات
- استفاده از سیستم تشویق و یا ارتقاء برای افراد که اقدام به تدوین طرح درس نموده اند و ایجاد انگیزه در سایر همکاران

فراگیران:

اطمینان از اینکه اساتید نگارنده طرح واقعا" از مندرجات طرح درس تبعیت می کنند(نظر سنجی)